

PAŞINYAN'IN İSTANBUL ZİYARETİ VE PATRİKHANE'NİN TUTUMU

Selenay Erva YALÇIN

Analist

Bilindiği üzere Ermenistan Başbakanı Paşinyan geçtiğimiz hafta Türkiye'ye resmi bir ziyaret gerçekleştirmiş, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın daveti üzerine bu vesileyle Türkiye'deki Ermeni toplumu temsilcileri ile görüşmüştür[1]. Ermenistandan Türkiye'ye gerçekleştirilen ilk resmi ziyaret olma vasfı taşıyan bu önemli seyahat, Ermenistandaki karışık mevcut iç ilişkilerin yansımalarının da daha net görülebildiği sonuçlar doğurmuştur.

Paşinyan'ın Türkiye'deki Ermeni toplumu temsilcileri ile gerçekleştirmiş olduğu toplantıya, dini temsilci olarak Katolik ve Protestan Ermenilerinin Türkiye nezdindeki ruhani liderleri de katılım göstermiştir. Fakat İstanbul Ermeni Patrikhanesinden Patrik Maşalyan katılmadığı gibi, kendisi yerine herhangi bir temsilci de göndermemiştir. Bu durumun dikkat çekmesi ve hatırlatılması üzerine Paşinyan, eğer Patrikhane kendisine gelmezse, kendisinin onlara gideceğini ifade etmiştir. Bu beyan salonda alkışlarla karşılanmıştır.

Beyanını takiben toplantı sonrası Kumkapıdaki Patrikhane'ye giden Paşinyan orada hiçbir dini yetkili tarafından karşılanmamıştır. Hatta Patrikhane binasının istisnai olarak Paşinyan'ın ziyaretini gerçekleştirdiği gün kapatıldığı öğrenilmiştir. Bütün dini ve idari teamüllerin aksine olan bu durum, Ermenistanda muhalefet cephesi haline gelen Apostolik Kilisenin Katolikosu Karekin II ile Paşinyan arasındaki gerilimin bir yansıması olmuştur.

Maşalyan, Paşinyan'ın ziyaretini gerçekleştirdiği gün Kumkapıda olmak bir yana, Türkiye'de dahi değildir. Bazı kilise ve okul ziyaretleri için 17 Haziranda ABD'ye giden Maşalyan, Paşinyan'ın ziyaretinden önce Türkiye'den ayrılmış, dolayısıyla ziyaret esnasında Türkiye'de bulunmamıştır. Bu durumla ilgili eleştiriler karşısında Patrikhane bir açıklama yayınlama ihtiyacı duymuştur.

Açıklamada Apostolik Kilisesinin Ermenilerin kimlik oluşumunda işgal ettiği önemli rolden ve Ermeniler için kutsallığından bahsedilmiştir. Paşinyan ile Karekin II arasında bir süredir yaşanan gerilimin Kilise'ye ve Katolikosluk makamına saygısızlık olarak görüldüğü ve bu sebeple Paşinyana tepki gösterildiği ifade edilmiştir. Bu tepkinin bir sonucu olarak da Türkiye ziyaretinde Paşinyan Patrikhane mensubu hiç kimse tarafından karşılanmamış, hatta Patrikhane binasına dahi girememiştir. Taraflar arasındaki gerilimin son bulması durumunda Patrikhane kapısının Paşinyana açılacağını belirten açıklama, Patrikhane tarafından gösterilen tavrın, Kilisenin tarihi misyonunu ve kutsal, manevi değerlerini koruma amacı güttüğünü de ayrıca eklemiştir.[2]

İstanbul Ermeni Patrikhanesi, bir tüzel kişiliğe sahip olmayıp Türkiye Cumhuriyetinin ilgili kanunlarını dayanak alarak kurulan ve işleyen cemaat meclisleri olarak adlandırılan yapılarca idare edilmektedir. Hukuken bir tüzel kişilik olarak tanınmayan, hakları Türkiye Cumhuriyeti kanunlarıyla belirlenen Patrikhane, son zamanlarda bağlı olduğu kanunlarla tanınan etki ve sınırlarını aşmaktadır.

Ermenistanda Katolikos ile Paşinyan arasındaki gerilim, Karekin İlnin açık şekilde siyasete karışması ve dini vasfıyla uyuşmayan sertlikte bir muhalefet propagandası yürütmesinden ileri gelmektedir. Bu sebeple tartışmalar genel itibarıyla dini değil politik nitelik taşımaktadır. Ermenistanda Kilise, Paşinyan iktidarına muhalefete öncülük etmiş, dini nüfuzunu kullanarak barış ve normalleşme süreçleri için zedeleyici olabilecek söylemlerde bulunmuştur. Paşinyan ve Karekin II arasında barış sağlanması gerektiğini ifade eden ve aksi takdirde Paşinyanın kabul edilmeyeceğini açıkça bildiren İstanbul Patrikhanesi de bu siyasi kavgaya taraf olmakta, komşu bir ülkenin iç işlerine müdahale etmektedir.

Daha önce de belirtildiği gibi İstanbul Ermeni Patrikhanesinin bir tüzel kişiliği yoktur ve idareci kurumları da tamamen Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına tabidir. Resmi ziyarette bulunan Ermenistan Başbakanının geri evrilmesi, Paşinyanın Türkiye Cumhuriyetinin resmi misafiri olması sebebiyle, Patrikhanenin devletten, kanunlarından ve yazılı olmasına gerek duyulmayan nezaket kurallarından bağımsız davranışlarının bir göstergesi olmuştur.

Sonuç olarak Türkiye ile Ermenistanın ikili ilişkilerini iyileştirmeye çalıştığı ve önemli adımlar atıldığı bu süreçte, Patrikhanenin taraflı tutumu anlaşılabilir ve kabul edilebilir bir davranış olmamıştır. Ermenistandaki Kilise-Paşinyan gerilimi birçok açıdan tartışmalı ve Karekin II dhil olmak üzere dini yetkililerin siyaset ile ilişkileri Anayasanın ihlali niteliğindedir. İstanbul Patrikhanesinin Paşinyana göstermiş olduğu tutum yanlış olmanın yanında nezaketten de yoksundur. İstanbul Ermeni Patrikhanesi idari olarak bütün kurum kuruluş ve vakıf bağlantıları ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına bağlıdır ve duruşunu da nihayetinde Türkiye Cumhuriyetinin politikası ve çıkarlarıyla uyum içinde düzenlemekle mükelleftir.

*Grsel: [AGOS](#).

[1] Kaan Bozdoğan, Cumhurbaşkanı Erdoğan Ermenistan Başbakanı Paşinyan'ı Kabul Etti, *Anadolu Ajansı*, 20 Haziran 2025, <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/cumhurbaskani-erdogan-ermenistan-basbakani-pasinyani-kabul-etti/3606218>.

[2] Türkiye Ermenileri Patrikliği'nden Paşinyan'ın İstanbul Ziyaretinde Patrikhane'nin Kapalı Olmasıyla İlgili Açıklama, AGOS, 25 Haziran 2025, <https://www.agos.com.tr/tr/yazi/34013/turkiye-ermenileri-patrikligi-nden-pasinyan-in-istanbul-ziyaretinde-patrikhane-nin-kapali-olmasiyla-iligili-aciklama>.

Yazar Hakkında :

Selenay Erva YALÇIN, 2020 yılında başladığı Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesinden 2024 yılında mezun oldu. 2023 yılının Aralık ayında Avrasya İncelemeleri Merkezinin (AVİM) uygulamalı eğitim programını tamamladı. Ocak 2024 AVİM misafir araştırmacı olarak çalışmaya başlayan Yalçın, Mart 2025 itibariyle analist olarak görevine devam etmektedir. Halihazırda Hacettepe Üniversitesi Kamu Hukukunda yüksek lisansına devam eden Yalçın, AVİM soykırım hukuku ve Türk-Ermeni ilişkileri alanında çalışmalar yapmaktadır.

Atıfta bulunmak için: YALÇIN, Selenay Erva. 2026. "PAŞINYAN'IN İSTANBUL ZİYARETİ VE PATRIKHANE'NİN TUTUMU." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2025 / 64. Haziran 26. Erişim Temmuz 09, 2026. <https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/PASINYAN-IN-ISTANBUL-ZIYARETI-VE-PATRIKHANE-NIN-TUTUMU>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır